

Sygn. akt VII U 339/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Ołtarzewska

Protokolant: st.sekr.sądowy Alicja Jarzyna

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy K. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego

na skutek odwołania K. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 16 listopada 2012 r. nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 339/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej K. P. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego z uwagi na fakt, iż stosunek pracy ubezpieczonej nie został rozwiązany na jej wniosek lub nie wygasł w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. nr 97 poz. 674 j.t. ze zm.). Z przedłożonego świadectwa pracy z dnia 31 lipca 2012 r. wynika bowiem, iż stosunek pracy z ubezpieczoną ustał na skutek upływu czasu, na jaki była zawarta umowa (tom IV k. 20 akt rentowych).

Odwołanie z dnia 10 grudnia 2012 r. od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona K. P., wnosząc o jej zmianę i przyznanie wnioskowanego świadczenia. W jej ocenie podstawą przyznania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego winno być świadectwo pracy z dnia 29 lutego 2012 r., w którego wyniku rozwiązano stosunek pracy wobec zmian organizacyjnych – zmniejszenia liczby oddziałów w szkole (k. 2 akt sprawy).

W odpowiedzi z dnia 07 lutego 2013 r. na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazał, iż stosunek pracy w dniu 31 lipca 2012 r. ustał w przypadku wnioskodawczyni w związku z upływem czasu, na jaki był zawarty (od dnia 01 września 2011 r. do dnia 31 lipca 2012 r.). Przyznanie zaś świadczenia na podstawie świadectwa pracy z dnia 29 lutego 2012 r. nie jest zaś możliwe,

bowiem sprzeciwia się temu regulacja art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2009 r. nr 97 poz. 800 ze zm.), dalej: ustawa kompensacyjna (k. 4-5 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona K. P., urodzona w dniu (...), z zawodu jest nauczycielem z wykształceniem wyższym.

okoliczności bezsporne, vide: kwestionariusz okresów składkowych i nieskładkowych – tom I k. 13 akt rentowych, dokumentacja zatrudnienia – tom I k. 15-26, 71 akt rentowych, tom II k. 6-12 akt rentowych, tom III k. 6-16 akt rentowych, tom IV k. 6-12 akt rentowych

W dniu 09 listopada 2012 r. ubezpieczona złożyła do pozwanego organu rentowego wniosek o przyznanie nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek o przyznanie nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego – tom IV k. 1-2 akt rentowych

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczona udowodniła 32 lata i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 23 lata i 21 dni okresów pracy nauczycielskiej (stażu w szkolnictwie).

dowód: karta przebiegu zatrudnienia – tom IV. k. 18-18v akt rentowych

Decyzjami z dnia 05 lipca 2007 r. oraz z dnia 17 września 2012 r. pozwany organ odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury. W ramach drugiej ze wskazanych decyzji pozwany pouczył ubezpieczoną o sposobie sformułowania wniosku o przyznanie nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

okoliczności bezsporne, vide: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 05 lipca 2007 r. – tom I k. 51 akt rentowych, decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 17 września 2012 r. – tom III k. 24 akt rentowych

W okresie od dnia 01 września 2000 r. do dnia 29 lutego 2012 r. w wymiarze 18/18 etatu ubezpieczona K. P. zatrudniona była na stanowisku nauczyciela geografii w Gimnazjum (...) (do dnia 31 sierpnia 2001 r. Zespole (...) w G.).

W okresie od dnia 20 czerwca 2011 r. do dnia 29 lutego 2012 r. ubezpieczona na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 karty nauczyciela pozostawała w stanie nieczynnym.

Stosunek pracy uległ rozwiązaniu w związku ze zmianami organizacyjnymi, powodującymi zmniejszenie liczby oddziałów w szkole.

dowód: świadectwo pracy z dnia 29 lutego 2012 r. – tom IV k. 6-6v akt rentowych, akta osobowe – osobna teczka w aktach sprawy, pismo pracodawcy z dnia 24 maja 2011 r. – k. 24 akt sprawy, pismo pracodawcy z dnia 20 czerwca 2011 r. – k. 213 akt sprawy

W okresie od dnia 01 września 2011 r. do dnia 31 lipca 2012 r. ubezpieczona była zatrudniona na zastępstwo za J. C. w Zespole (...) w K. w wymiarze pełnego etatu na stanowisku nauczyciela matematyki.

Stosunek pracy ustał z upływem czasu, na jaki został zawarty, w trybie art. 30 § 1 pkt 4 k.p.

dowód: świadectwo pracy z dnia 31 lipca 2012 r. – tom IV k. 7-8 akt rentowych, akta osobowe – osobna teczka w aktach sprawy

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 16 listopada 2012 r. pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonej K. P. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego z uwagi na fakt, iż stosunek pracy ubezpieczonej nie został rozwiązany na jej wniosek lub nie wygasł w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 karty nauczyciela. Z

przedłożonego świadectwa pracy z dnia 31 lipca 2012 r. wynika bowiem, iż stosunek pracy z ubezpieczoną ustał na skutek upływu czasu, na jaki była zawarta umowa.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego z dnia 16 listopada 2012 r. – tom IV k. 20 akt rentowych

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu rentowego, aktach osobowych dwóch ostatnich szkół - zakładów pracy ubezpieczonej, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle ustalonego wyżej stanu faktycznego odwołanie ubezpieczonej K. P. nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny niniejszej sprawy był w zasadzie bezsporny. Spór między stronami sprowadzał się w istocie do oceny prawnej tak ustalonego stanu faktycznego, a mianowicie do oceny czy pozwany organ rentowy zasadnie odmówił ubezpieczonej prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego w oparciu o tezę, że stosunek pracy ubezpieczonej został rozwiązany w sposób uniemożliwiający przyznanie jej wnioskowanego świadczenia – mianowicie nie na jej wniosek ani też w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. nr 97 poz. 674 j.t. ze zm.), dalej: karta nauczyciela.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2009 r. nr 97 poz. 800 ze zm.), dalej: ustawa kompensacyjna, świadczenie przysługuje nauczycielom, którzy spełnili łącznie następujące warunki:

1. osiągnęli wiek, o którym mowa w ust. 3;
2. mają okres składkowy i nieskładkowy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”, wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć;
3. rozwiązali stosunek pracy.

Ust. 2 przepisu wskazuje, iż nauczycielom spełniającym warunki określone w ust. 1 pkt 1 i 2 świadczenie przysługuje również w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 karty nauczyciela.

Z kolei z ust. 3 pkt 1 tegoż przepisu wynika, iż nauczyciel ma prawo do świadczenia, jeżeli ukończył 55 lat - w latach 2009-2014.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy kompensacyjnej prawo do świadczenia powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Stosownie do treści art. 2 pkt 1 tejże ustawy za nauczyciela rozumie się nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w:

- a) publicznych i niepublicznych przedszkolach,
- b) szkołach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych,

c) publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego i placówkach, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572, ze zm.).

W myśl art. 20 ust. 1, 5c i 7 karty nauczyciela wygaśnięcie stosunku pracy nauczyciela następuje w wypadku:

1. całkowitej likwidacji szkoły
2. częściowej likwidacji szkoły albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć
3. upływu 6 miesięcy pozostawania w okresie nieczynnym
4. wcześniejszego rozwiązania stosunku pracy przed upływem stanu nieczynnego.

Jak wskazuje doktryna, prawo do świadczenia kompensacyjnego powstaje, co do zasady, z dniem spełnienia ostatniego z warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Jeśli nauczyciel pozostaje jeszcze w stosunku pracy, ale spełnił wszystkie pozostałe warunki, prawo do świadczenia kompensacyjnego może nabyć od następnego dnia po ustaniu tego zatrudnienia (Dariusz Noszczak, Sł.Pracow.2011.3.1, Lex teza 129323/2).

Ustawodawca używając sformułowania "rozwiązali stosunek pracy" (zamiast np. "rozwiązano z nimi stosunek pracy") zamierzał wyrazić, iż chodzi o rozwiązanie stosunku pracy z inicjatywy nauczyciela. Taką inicjatywą może być np. złożenie wypowiedzenia lub wniosku o rozwiązanie stosunku pracy na mocy porozumienia stron. Warunek rozwiązania stosunku pracy nie jest spełniony, jeśli to dyrektor szkoły złożył wypowiedzenie lub też z jego inicjatywy stosunek pracy został rozwiązany w drodze porozumienia stron. To samo dotyczy sytuacji, gdy umowa o pracę nauczyciela wygasła wskutek upływu okresu, na który została zawarta (Dariusz Noszczak, Sł.Pracow.2011.3.1, Lex teza 129323/5).

Ubezpieczona K. P. niewątpliwie – co było między stronami niesporne – spełniła 2 z 3 przesłanek wymaganych do przyznania jej wnioskowanego świadczenia, wynikających z art. 4 ustawy kompensacyjnej. Mianowicie osiągnęła wymagany wiek 55 lat (art. 4 ust. w zw. z ust. 3 pkt 1 ustawy), legitymowała się wymaganym okresem składkowych, w tym stażu pracy w oświacie (art. 4 ust. 2 ustawy oraz tom IV k. 18-18v akt rentowych).

Równocześnie Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż ubezpieczona uchybiła jednakże ostatniej, trzeciej przesłance, wynikającej z art. 4 ust. 3 ustawy kompensacyjnej – mianowicie nie rozwiązała stosunek pracy. Językowa wykładnia tego sformułowania wskazuje bowiem jednoznacznie na działanie zainicjowane i wychodzące ze strony nauczyciela jako pracownika danej placówki oświatowej. Z przedłożonych dokumentów – świadectwa pracy (tom IV k. 7 akt rentowych), akt osobowych – wynika, iż jej (ostatni) stosunek pracy nauczyciela matematyki w Zespole (...) w K. ustał z upływem czasu, na który był zawarty, w trybie art. 30 § 1 pkt 4 k.p. Ustalony w ten sposób stan faktyczny nie mieści się zatem językowo w zakresie pojęcia „nauczyciela, który rozwiązał stosunek pracy”, wynikającego z art. 4 ust. 3 ustawy kompensacyjnej, który to przepis w związku z art. 7 ust. 1 tejże ustawy stanowi podstawę przyznania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Stosunek ów pracy, istniejący na podstawie umowy o pracę na zastępstwo, uległ rozwiązaniu bez ingerencji stron, na mocy wskazanego przepisu ustawy kodeksowej, w związku z treścią umowy (okresem, na jaki została ona zawarta).

Z kolei mając na uwadze przepis art. 4 ust. 2 ustawy kompensacyjnej – wskazać należy, jak trafnie stwierdził pozwany – iż stosunek pracy ubezpieczonej w Zespole (...) w K. nie ustał również w okolicznościach wynikających z art. 20 ust. 1, 5c i 7 karty nauczyciela, cytowanych powyżej.

Ubezpieczona argumentowała w treści odwołania (k. 2, 24-25 akt sprawy), iż na powyższej podstawie prawnej wynikającej z karty nauczyciela ustał w dniu 29 lutego 2012 r. jej poprzedni, niejako równoległy stosunek pracy – zatrudnienie w Gimnazjum (...)W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w ocenie Sądu Okręgowego należało podzielić to stanowisko wnioskodawczyni. Z dokumentów w aktach sprawy wynika, iż w

dniu 24 maja 2011 r. otrzymała wypowiedzenie umowy o pracę, po czym na podstawie jej wniosku z dnia 14 czerwca 2011 r. została w trybie art. 20 ust. 5c karty nauczyciela przeniesiona w stan nieczynny, w którym po upływie 6 miesięcy wygasł jej stosunek pracy w dniu 29 lutego 2012 r. Nie był to jednakże jedyny stosunek pracy ubezpieczonej w szkolnictwie, zatem nawet po ustaniu umowy o pracę z Gimnazjum (...) pozostawała ona w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę na zastępstwo w Zespole (...) w K.. To zaś, w świetle zacytowanego powyżej poglądu doktryny (teza D. Noszczaka) uniemożliwia przyznanie wnioskowanego świadczenia – do którego otrzymania konieczne jest rozwiązanie każdego łączącego nauczyciela stosunku pracy i doprowadzenie do sytuacji, kiedy pozostaje on bez zatrudnienia.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz uznanie, iż w rozpatrywanej sprawie ostatni stosunek pracy ubezpieczonej, który ustał z dniem 31 lipca 2012 r., nie został rozwiązany z jej inicjatywy (art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy kompensacyjnej) ani też na podstawie przesłanek określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 karty nauczyciela - stwierdzić należało, iż K. P. nie spełnia przesłanek do przyznania jej prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

W konkluzji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Maria Ołtarzewska